

придатні для використання у фармацевтиці, вафельні облатки для запечатування, рисовий папір та аналогічні продукти

Додатковими бар'єрами для українських хлібних, хлібобулочних та борошняних виробів на європейський ринок є нетривалий термін зберігання продукції, захист внутрішніх ринків країн ЄС, недостатня відповідність продукції національним традиціям споживачів, нерозвинена логістика, практично відсутнє впровадження інноваційних технологій, недостатня адаптованість нормативно-законодавчої бази до вимог та правил ЄС [2].

Література:

1. Зовнішня торгівля окремими видами товарів за країнами світу. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2025/zd/e_iovt/arh_iovt2025.htm
2. Сичевський М.П., Шпичак О.М., Коваленко О.В., Куць О.І., Бокій О.В. Тенденції та перспективи розвитку хлібопекарського виробництва в європейських країнах. *Економіка АПК*. 2020. № 7. С. 54-67. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202007054>

Дефорж В. В.

здобувач вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні,
спеціальність 073 «Менеджмент», гр. МЕ-24

Глевацька Н. М.

канд. екон. наук., доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна

ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТЕРОРИЗМУ ТА БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У сучасних умовах міжнародна безпека зазнає суттєвих змін під впливом терористичних загроз, воєнних конфліктів і політичної нестабільності. Попри зменшення кількості терористичних атак у світі, тероризм залишається важливим фактором глобальної напруженості, особливо в регіонах із низьким рівнем державного управління та збройними конфліктами.

Для України, яка перебуває у стані війни, дослідження світових тенденцій тероризму є актуальним, адже воно дає можливість оцінити рівень ризиків, виявити спільні закономірності з іншими регіонами світу та визначити напрями підвищення національної безпеки. Використання міжнародних даних і аналітичних індексів сприяє формуванню системного підходу до забезпечення стійкості держави в умовах тривалих загроз.

Метою дослідження є аналіз основних тенденцій розвитку тероризму у світі та визначення безпекових викликів для України з урахуванням даних міжнародних аналітичних джерел. Дослідження спрямоване на виявлення взаємозв'язку між глобальними процесами насильства, регіональною нестабільністю та станом безпеки держав, що перебувають у збройних конфліктах.

Тероризм є однією з найнебезпечніших глобальних загроз сучасності, яка впливає на політичну стабільність, економічний розвиток та соціальну безпеку держав. У наукових дослідженнях він розглядається як систематичне застосування насильства недержавними акторами з метою досягнення політичних, релігійних або ідеологічних цілей.

Для вивчення терористичних процесів використовуються міжнародні індекси, зокрема *Global Terrorism Index (GTI)*, який щорічно оцінює рівень терористичної активності у 163 країнах світу. Паралельно індекс *Global Peace Index (GPI)* дозволяє оцінити загальний стан миру та безпеки, враховуючи внутрішні й зовнішні конфлікти.

Таблиця 1 - Глобальні показники тероризму (за GTI, 2021–2023)

Рік	Кількість атак	Кількість загиблих	Країна з найвищим рівнем тероризму	Основний регіон тероризму
2021	5 463	7 142	Афганістан	Близький Схід і Південна Азія
2022	3 955	6 701	Афганістан	Сахель (Африка)
2023	3 350 (оцінка)	6 150 (оцінка)	Буркіна-Фасо	Сахель (Африка)

Джерело: : складено автором з використанням даних [1].

За даними *GTI 2023*, у період 2021–2023 рр. спостерігається **зменшення кількості терористичних атак** у світі з 5,4 тис. у 2021 році до близько 3,3 тис. у 2023 році. Водночас **рівень загиблих залишається високим** — понад 6 тис. осіб щороку. Головна особливість останніх років — **зміщення епіцентру тероризму до Африки**, зокрема в регіон Сахель, де відбувається понад 40% усіх смертей від терористичних дій. Найнебезпечнішими країнами залишаються Афганістан, Буркіна-Фасо, Сомалі та Малі, де поєднуються політична нестабільність, економічна криза й активність радикальних угруповань.

Таблиця 2 - Місце України у Global Peace Index (GPI), 2021–2023

Рік	Рейтинг серед 163 країн	Індекс миру (0–5, де 5 — найгірше)
2021	148	2.97
2022	153	3.40
2023	157	3.51

Джерело: : складено автором з використанням даних [1].

Згідно з *Global Peace Index*, позиція України у 2021–2023 рр. суттєво погіршилася — від 148-го місця у 2021 році до 157-го у 2023-му. Це пов'язано з повномасштабною війною, яка різко підвищила рівень військової активності, призвела до людських втрат, руйнування інфраструктури та падіння рівня громадської безпеки. Україна нині входить до десятки найменш мирних країн світу, однак водночас демонструє високий рівень суспільної стійкості та міжнародну підтримку, що є ключовим чинником майбутнього відновлення.

Порівняння світових тенденцій тероризму та ситуації в Україні свідчить, що воєнні конфлікти залишаються головним чинником зростання ризиків для миру і безпеки. Для України важливо враховувати аналітичні дані міжнародних індексів при формуванні національної безпекової політики, зміцненні обороноздатності та розробці програм післявоєнної стабілізації.

Аналіз світових тенденцій показує, що у 2021–2023 роках терористична активність у світі поступово знижувалася, однак рівень загроз залишався значним через концентрацію насильства в окремих регіонах, насамперед у країнах Африки. Зміщення епіцентру тероризму до Сахелю свідчить про посилення нестабільності в державах із низьким рівнем розвитку та слабкими інституціями влади. Паралельно Україна в цей період зіштовхнулася з масштабними безпековими викликами, пов'язаними з повномасштабною війною, що спричинило різке зниження показників миру та стабільності. Незважаючи на складні умови, українське суспільство демонструє стійкість і прагнення до відновлення, що є важливим чинником для післявоєнного відновлення та зміцнення національної безпеки. Отже, дослідження світових тенденцій тероризму дає змогу краще зрозуміти характер сучасних загроз і визначити напрями формування ефективної державної політики безпеки України на основі міжнародного досвіду.

Література:

1. Institute for Economics & Peace. *Global Terrorism Index 2023: Measuring the Impact of Terrorism*. Sydney: Institute for Economics & Peace, 2023. 97 p. URL: <https://finap.com.ua/gti-globalnyj-indeks-teroryzmu-2023/>. (дата звернення 29.10.2025р.)